

Bygg din egen kretsloppsburk!

1) Plocka fram en stor glasburk eller PET-flaska, minst 2 liter, eller en snygg damejeanne med tättslutande lock eller kork.

2) Häll lite planteringsjord i burken. Ett 3-4 cm tjockt lager är lagom.

3) Plantera en eller flera småplantor av någon krukväxt i jorden. Vanlig murgröna funkar jättebra. Prova gärna med någon "vild" växt också, maskros, groblad eller vad som helst!

4) Häll på lite vatten. Till en 3-litersburk är ca ½-1 dl lagom, beroende på hur torr jorden är. Minska/öka vattenmängden något om du använder en mindre/större burk. Häll inte på för mycket vatten! Jorden ska bara blir lite fuktig, annars blir det lätt mögel.

5) Sätt på locket ordentligt och placera burken ljusst. Undvik direkt solljus eftersom växterna lätt blir brända då.

6) Notera gärna vilket datum du gjorde burken.

7) Klart! Nu behöver du aldrig öppna burken igen, allt funkar av sig själv! På andra sidan hittar du en kort beskrivning av hur det går till.

Hur fungerar kretsloppsburken?

Hur kan växterna klara sig i burken? Vattnet och luften tar väl slut, eller?

Efter några dagar kan man se att växterna faktiskt trivs i burken. De växer och frodas som i ett riktigt växthus. Har du tur och växterna inte drabbas av mögel eller något annat angrepp, kan du ha glädje av din kretsloppsburk i många, många år. Det bara funkar. Men hur?

Vattnet

Om du tittar noga kan du ganska snart se små vattendroppar som sitter på insidan av burken. Hur har de kommit dit? Så här går det till! Växterna suger upp vatten med sina rötter. Vattnet passerar genom växten och ut till bladen. Här avdunstar vattnet ut i luften som osynlig vattenånga genom små öppningar som kallas klyvöppningar. Vatten avdunstar också direkt från jorden. När vattenångan träffar på den lite kallare glasytan, klumpar vattenmolekylerna ihop sig och bildar synliga vattendroppar. Det här kallas kondensation. De tunga vattendropparna "regnar ner" i jorden och växten kan suga upp det igen!

Luften

Alla gröna växter är gröna tack vare att de har något som kallas klorofyll. Klorofyll kan fånga solljus! Energin i solljuset använder växterna när de lagar sin egen mat. Av koldioxiden de "andas in" genom klyvöppningarna och vatten från rötterna tillverkar de socker. Det här kallas fotosyntes. Vid fotosyntesen gör sig växterna av med syrgas, som de inte behöver just då. Av sockret kan växten till exempel tillverka ett blad. När bladet vissnar trillar det ner på jorden. I jorden finns olika sorters små nedbrytare, till exempel svampar, bakterier och insekter. Nedbrytarna tar hand om bladet och förvandlar det till koldioxid och vatten. Och vem behöver koldioxid och vatten, jo växten! Nedbrytarna behöver däremot syre för att leva, precis som vi. Och det var ju syrgas som växten gjorde sig av med vid fotosyntesen...

Alltså, kretsloppsburken är som en modell av jordklotet. Inget försvinner utan allt går runt i olika kretslopp!